

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie

Ze života JČSMF

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie, Vol. 34 (1989), No. 3, 187--192

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/139196>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 1989

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

ZE ŽIVOTA JČSMF

Zprávy o jednorázových akcích je třeba dodávat redakci do 1 měsíce od skončení akce.

20. CELOSTÁTNÍ KONFERENCE O MATEMATICE NA VŠTEZ

V rámci Jednoty československých matematiků a fyziků vznikla v roce 1962 Komise pro vyučování matematice na vysokých školách technických a později byla přejmenována na Komisi pro matematiku na vysokých školách technických, ekonomických a zemědělských. V jejím čele stál celé desetiletí prof. RNDr. VÁCLAV PLESKOT. V roce 1973 na jeho tradici navázal doc. RNDr. BRUNO BUDINSKÝ, CSc., který vtiskl další činnosti Komise svůj osobitý ráz. Od roku 1985 pak Komise pracuje pod vedením doc. RNDr. JIŘÍHO NEUSTUPY, CSc.

Již od svého zrodu si Komise kladla za cíl podněcovat rozvoj a modernizaci vyučování matematice na inženýrských oborech a jejich nejširší uplatnění v aplikacích. Tento cíl uskutečňovala prostřednictvím celostátních konferencí, které se zabývaly stavem výuky na středních a vysokých školách a jejich vzájemnou vazbou, jakož i výsledky, k nimž dospěly moderní matematické disciplíny, a jejich dopadem na inženýrskou praxi, dále světónázorovou výchovou studentů i postavením a prací učitelů matematiky na VŠT.

Ve dnech 5.—9. 1988 se konala v Gottwaldově v pořadí již 20. celostátní konference o matematice na VŠTEZ. Jejimi pořadateli byli JČSMF (Komise pro matematiku na VŠTEZ a gottwaldovská pobočka JČSMF), JSMF, VUT v Brně fakulta technologická se sídlem v Gottwaldově a JZD AK Slušovice. Záštitu nad konferencí převzal rektor VUT prof. ing. FRANTIŠEK PAIL, CSc., děkan FT VUT doc. ing. ANTONÍN KLÁSEK, CSc., a předseda JZD AK Slušovice doc. ing. FRANTIŠEK ČUBA, CSc.

Za vynikající organizační přípravu konference patří dík organizačnímu výboru z řad členů katedry matematiky a deskriptivní geometrie FT VUT pod vedením doc. RNDr. LUDVÍKA NOVÁKA, CSc.

Obsahovou náplň konference zajišťoval přípravný výbor pod vedením doc. J. NEUSTUPY. Konference se věnovala postavení výpočetní a audiovizuální techniky ve výuce matematických předmětů na SŠ i na VŠT. Pokusila se ukázat perspektivu rozvoje výpočetní techniky a informatiky ve výuce matematických předmětů na SŠ a VŠ.

Slavnostního zahájení se zúčastnili rektor VUT prof. F. PAIL, děkan FT VUT doc. A. KLÁSEK a zástupci veřejného a politického života okresu Gottwaldov. K slavnostní atmosféře nemalou měrou přispělo vystoupení Komorního orchestru gottwaldovských symfonistů.

Pracovní část konference zahájil doc. L. NOVÁK informací o uskutečňování programu zavádění výpočetní techniky do škol gottwaldovského okresu, o metodách a opatřeních souvisejících s touto činností.

Na ně navázala ing. BOŽENA MANNOVÁ, CSc., referátem *Počítače na středních školách*, ve kterém na základě svých zkušeností z dlouholetého působení na SŠ při výuce programování, se pokusila odpovědět na otázku, jaké změny je třeba co nejdříve provést, aby naše děti získaly předpoklady úspěšně v budoucnu používat výpočetní techniku.

První jednací den konference pak uzavřel doc. RNDr. FRANTIŠEK JIRÁSEK, CSc., výčtem některých poznatků z pedagogického výzkumu problémů počítačem podporované výuky matematice na VŠT.

Dopoledne druhého dne jednání bylo věnováno problémům strukturovaného programování a výběru programovacích jazyků.

V první přednášce *Strukturované programo-*

vání a programovací jazyky se doc. RNDr. Jiří VANÍČEK, CSc., vyslovil k některým otázkám výuky algoritmizace a programování na SŠ a VŠ, a to především k otázce výběru prostředků pro návrh a popis algoritmů a k výběru programovacího jazyka.

Druhá přednáška *Technologie strukturovaného programování* RNDr. PAVLA DRBALA byla věnována třem hlavním systémům zaměřeným na podporu programování v zemích RVHP, tj. systémům TESYS, RTK a DOGA s uvedením jejich stručných charakteristik. Všechny tři systémy používají grafického vyjádření struktury programu, vytvářejí automatizovaně dokumentaci programu.

Ucelený blok jednacího dopoledne, v kterém vystoupili tři pracovníci VÚMS v Praze, uzavřela přednáška *Logické programování* RNDr. JANA TESKY. Přednášející ukázal, že přínos jazyka PROLOG spočívá především v tom, že vyžaduje od programátora ve zvýšené míře vlastní originální přístup k řešení problémů.

Odpolední jednání druhého dne konference probíhalo v těchto třech sekcích:

— počítačové (řídil doc. RNDr. JAN TROJÁK, CSc.), kde si účastníci vyměnili své zkušenosti s používáním počítačů při výuce matematických předmětů s ukázkami konkrétních počítačových programů;

— audiovizuální (řídila doc. RNDr. ELENA MOUŽIŠOVÁ, CSc.), zde přednesené příspěvky a diskuse k nim dokumentovaly význam audiovizuálních programů v systému výuky na všech typech VŠ; v souvislosti s kladením důrazu na samostatnou a tvořivou práci studentů, jejíž důležitost roste s připravovanou změnou systému studia, se úloha těchto programů ještě zvyšuje;

— didaktické (řídil doc. RNDr. PAVEL BURDA, CSc.), z bohaté diskuse k využívání výukových, testovacích a didaktických programů v matematických předmětech vyloučily mnohé problémy související jednak s nekoordinovaností ve vybavení jednotlivých fakult výpočetní technikou a jednak s živelností tvorby výukových programů.

Další jednací dopoledne zahájil ing. DAG JEGER, CSc. Ve své přednášce *Kompatibilita osobních počítačů v ČSSR* poukázal na to, že pro dosažení slučitelnosti osobních počítačů je především třeba orientovat se na jednotnou řadu počítačů. Náklady na programové vybavení se musí zahrnout do investic na pořízení

systému. K otázce volby systému a jeho programového vybavení je nutný kompetentní přístup se zřetelem na cíle a potřeby uživatele.

RNDr. MICHAL CHYTIL, CSc., ve své přednášce *O výpočtové složitosti* popsal impulsy, které vedly ke zkoumání výpočtové složitosti. Na příkladu oblasti NP-úplných problémů pak demonstroval vliv výsledků teorie složitosti na aplikaci matematických metod zejména v oblasti řízení a uvedl jaké podněty tato teorie poskytuje soudobé matematice. Přednášku doplnil zajímavým příběhem o historii vyřešení jednoho matematického problému.

Doc. RNDr. OTAKAR JAROCH, CSc., dlouholetý člen Komise pro matematiku na VŠTEZ, ve svém příspěvku *Matematika a informatika ve francouzské kulturní oblasti* se podělil s posluchači o své dojmy a zkušenosti z přednáškového pobytu na technické univerzitě v Tunisu.

Odpoledne třetího dne jednání konference bylo věnováno prohlídce závodu aplikované kybernetiky JZD AK Slušovice. Účastníci konference se seznámili s postupem montáže jednoho typu československých mikropočítačů.

Dopoledne čtvrtého jednacího dne bylo věnováno předvádění audiovizuálních didaktických a počítačových programů z produkce pracovníků matematických kateder VŠTEZ. Přehled této produkce programů připravuje a účastníkům konference rozešle Komise pro matematiku na VŠTEZ. Dále pak jednání probíhala v sekcích fakult stejného zaměření: elektrotechnických a strojních, stavebních, chemickotechnologických a zemědělských, ekonomických. Zde se diskutovalo k projednávané problematice z předcházejících jednacích dní a k problémům specifickým jednotlivým fakultám.

Odpoledne čtvrtého jednacího dne proběhla pódiová diskuse, kterou řídil prof. RNDr. VÁCLAV MEDEK, CSc. Z pódia se k problémům diskutovaným účastníky konference vyjadřovali přednášející z předchozího jednání.

Na závěr konference přednesl ing. DUŠAN SLAVĚTÍNSKÝ, CSc., přednášku *Aplikace počítačové geometrie a grafiky při vývoji a výrobě letadel*. Zdůraznil úlohu zavádění počítačové techniky do tvůrčí práce inženýrů v předvýrobní etapě na příkladu řešení stavby letadel v n. p. LET Uherské Hradiště.

Účastníci konference přijali závěry, které jsou připojeny.

Milada Kočandrová

ZÁVĚRY

20. celostátní konference o matematice na VŠTEZ, konané ve dnech 5.—9. 9. 1988 v Gottwaldově

Účastníci vyjádřili uspokojení s průběhem konference a děkují gottwaldovským organizátorům za vytvoření příjemného pracovního i kulturního prostředí.

Byly přijaty tyto závěry:

1. Bylo konstatováno, že vybavení SŠ i VŠ výpočetní a didaktickou technikou je stále ještě nedostačující, a to jak po stránce vlastní techniky, tak i programového vybavení. Při nákupu nových počítačů je třeba věnovat pozornost jejich vzájemné kompatibilitě a na VŠ se orientovat zejména na počítače slučitelné s IBM, PC, XT, a AT.

2. Je třeba dále zlepšovat vzájemnou informovanost o existenci a tvorbě nových výukových i dalších programů. Málo uspokojivé jsou též dosavadní formy distribuce programů a nedořešený zůstává systém odměňování tvůrců programů. Proto žádáme HV JČSMF, aby doporučil příslušným kompetentním státním orgánům zvážit přijetí dalších organizačních opatření v této oblasti.

3. Při vytváření počítačových učeben a celkově vzrůstajícím množství počítačové techniky na školách je třeba zajišťovat jejich provoz a údržbu technickými pracovníky, nikoli učiteli.

4. Profesionální úroveň počítačových výukových programů je třeba zvyšovat tím, že tyto programy budou vytvářeny týmy odborníků, tj. programátory-specialisty, psychology, didaktiky i dalšími odborníky.

5. Podporovat trendy vedoucí k větší samostatnosti vysokých škol zvláště v oblasti zaměření výuky a profilu absolventa. V souvislosti s tím na katedrách matematiky koncepčně připravovat podklady pro novou pedagogickou dokumentaci. V zájmu získání kvalitního teoretického základu nepřipustit snižování rozsahu teoretických (včetně matematických) předmětů.

6. Při výuce programování na všech typech škol se zaměřit především na to, aby studenti získali správné návyky v systematickém přístupu k řešení úloh s použitím počítače.

7. Na některých fakultách probíhá v rámci SVOČ soutěž prací se zaměřením na matematiku a její aplikace. V celostátním kole pak úspěšně

řešitelé jsou zařazováni mezi řešitele s technicky zaměřenými tématy, s nimiž bývají matematické práce těžko souměřitelné. Podporujeme snahy zejména elektrotechnických fakult, směřující k tomu, aby v rámci celostátních kol SVOČ těchto fakult byla zařazována samostatná matematická sekce, např. s názvem sekce aplikované matematiky.

8. 21. celostátní konference o matematice na VŠTEZ se bude konat v roce 1990 ve Štrbě. Organizačně bude tuto konferenci zajišťovat VŠT Košice. Konference bude konána na téma „Matematika na VŠTEZ z hlediska potřeb CAE“.

V Gottwaldově 9. 9. 1988

8. CELOŠTÁTNA KONFERENCIA O MAGNETIZME

V týždni od 29. augusta do 2. septembra 1988 sa uskutočnila v priestoroch Ústavu experimentálnej fyziky SAV a Prírodovedeckej fakulty UPJŠ v Košiciach v poradí už ôsma celoštátna konferencia o magnetizme. Konala sa pri príležitosti 25. výročia založenia Prírodovedeckej fakulty a 20. výročia vzniku Ústavu experimentálnej fyziky SAV a organizovala ju okrem týchto inštitúcií aj odborná skupina magnetizmu pri Fyzikálnej vedeckej sekcii JČSMF. Konferencia nadväzovala na sériu celoštátnych konferencií o magnetizme, konaných v Košiciach od r. 1963 s cieľom dokumentovať súčasný stav v odbore magnetizmu u nás a naznačiť perspektívy jeho rozvoja pre ďalšie obdobie. Jej vedecký program bol preto orientovaný na problematiku magnetických javov teoretického, experimentálneho a aplikovaného zamerania, ktoré sa riešia na pracoviskách ČSAV, SAV, vysokých škôl a výskumných ústavov v ČSSR priamo alebo v úzkej spolupráci so zahraničnými pracoviskami. Reprezentatívnosť konferencie dokumentovala aj účasť 121 odborníkov z celej ČSSR a 29 zahraničných vedeckých pracovníkov zo spolupracujúcich inštitúcií v ZSSR, MLR, PER, NDR a Holandska.

Rokovanie konferencie prebiehalo v plenárnych zasadnutiach a v posterových sekciách a bola vytvorená možnosť aj na výmenu skúseností z významnejších celosvetových konferencií o magnetizme. Dôležitou súčasťou podujatia

bola aj beseda o ďalšom rozvoji magnetizmu u nás.

Konferenciu otvoril akademik V. HAJKO, po ňom prehovoril o rozvoji magnetizmu na košických pracoviskách J. DANIEL-SZABÓ a o minulosti, prítomnosti a budúcnosti magnetizmu S. KRUPÍČKA. V plenárnych zasadnutiach odznelo 29 vyžiadanych referátov našich i zahraničných odborníkov z oblastí: magnetické dielektriká, metódy a aplikácie, amorfné materiály, zliatiny a zlúčeniny f -kovov a vysokoteplotná supravodivosť. V siedmych posterových sekciách bolo prezentovaných 107 pôvodných vedeckých príspevkov v tematických celkoch magnetické kyslíčniky a tenké vrstvy, teoretické problémy magnetizmu, interdisciplinárne problémy magnetizmu, amorfné materiály, f -kovy, vysokoteplotné supravodiče a magnetizmus prechodových kovov. Mnohé z týchto príspevkov vznikli vo vedeckej spolupráci so zahraničnými pracovníkmi.

Konferencia voľbou náplne i úrovňou svojich príspevkov poskytla dobrý prehľad o súčasnom stave magnetického výskumu v ČSSR a ako o tom svedčí aj prehľad jej tematického zamerania a náplň väčšiny prezentovaných príspevkov, dokumentovala aktuálnosť tohoto výskumu v ČSSR i v jeho nadväznosti na súčasné trendy rozvoja magnetizmu. Značná pozornosť konferencie sa sústredila na nové, netradičné materiály včítane aj vysokoteplotné supravodiče. Beseda účastníkov o ďalšom rozvoji magnetizmu u nás dala podnet k prijatiu rezolúcie, ktorá konštatuje zásadný význam magnetizmu pre rozvoj vedy a uspokojovanie potrieb spoločnosti a naznačuje hlavné smery, v ktorých by sa mal v najbližších rokoch tento odbor u nás rozvíjať z hľadiska potrieb vedy i spoločnosti.

Konferenciu celkove charakterizovala pracovná a priateľská atmosféra, s možnosťou mnohých neformálnych diskusií, ku ktorým vhodný rámec poskytlo aj spoločenské stretnutie účastníkov v Botanickvej záhrade, spoločný výlet do historického Bardejova a moderných bardejovských kúpeľov.

Príspevky z konferencie budú uverejnené zčasti vo zvláštnych číslach „Acta physica slovacca“ a zčasti v osobitnom Zborníku, vydanom organizátormi konferencie.

Text rezolúcie účastníkov konferencie bol zaslaný na uverejnenie (spolu s touto informáciou) aj Čs. čas fyz.

Juraj Daniel-Szabó

ERNST MACH A ROZVOJ FYZIKY

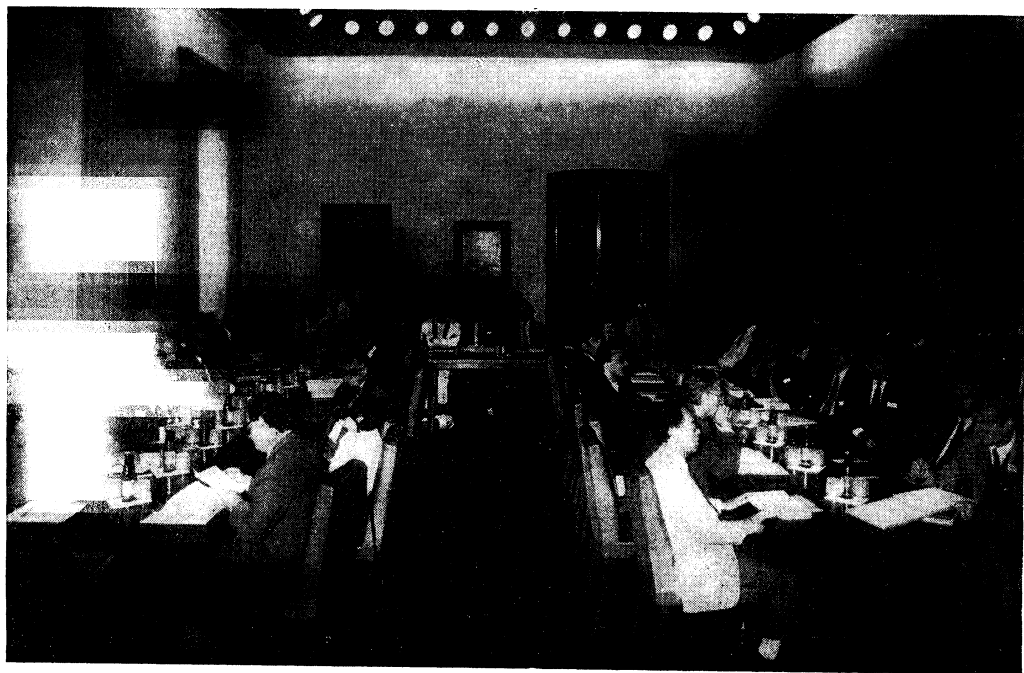
V rámci 150. výročia narodenia Ernsta Macha (* 18. 2. 1838 v Chrlčích u Brna; † 19. 2. 1916), profesora experimentálnej fyziky pražskej univerzity, se konalo niekoľko akcií. V Praze E. Mach učil 28 let, vybudoval zde aktivní fyzikální školu a svým vlivem působil na celou generaci českých fyziků (Č. Strouhal, K. Domalíp, F. Kolářek aj.). Současných oslav se ujala především brněnská pobočka JČSMF, která na jeho rodný dům zasadila pamětní desku a uspořádala při tom v květnu 1988 v Brně-Chrlčích seminář. Obsáhlejší pozornost byla Machovi věnována rovněž na letní škole o světónázorové výchově v matematice v červnu 1988 ve Valašském Meziříčí a na semináři o filozofických otázkách matematiky a fyziky v srpnu 1988 ve Žďáru nad Sázavou. Rovněž v NDR se konal seminář k Machovu dílu v AV NDR v březnu 1988. V SSSR uspořádal na jaře 1988 podobnou konferenci Ústav dějin přírodních věd a techniky AV SSSR v Moskvě. Machovo jubileum bylo vzpomenuo také v Rakousku, a to na výročním zasedání Rakouské fyzikální společnosti v září 1988.

Hlavní akcí se stala mezinárodní vědecká konference, kterou pod heslem *Ernst Mach a rozvoj fyziky* uspořádaly ve dnech 14. – 16. září 1988 Univerzita Karlova, ČSAV, JČSMF a Čs. národní komitét pro dějiny a filozofii vědy za spoluúčasti Mezinárodní unie pro dějiny a filozofii vědy. Konference, která probíhala v malé aule a v zelené posluchárně Karolina, se zúčastnilo 70 vědeckých pracovníků, z toho 16 ze hranic (SSSR, NDR, MLR, USA, Velké Británie, NSR, Rakousko a Španělsko). Záměrem organizátorů (předsedou organizačního výboru byl prof. V. PROSSER, prorektor UK a ředitel Fyzikálního ústavu UK) bylo podrobit historickému rozboru Machovu činnosti ve fyzice z hlediska rozvoje fyziky jeho doby a jeho působení na rozvoj české fyziky a v neposlední řadě i z hlediska rozvoje jím naznačených problémů a započatých zkoumání v dnešní fyzice. Pořadatelům se podařilo shromáždit ke všem těmto okruhům odborníky, takže na konferenci, vedené převážně v anglickém jazyce, odeznělo 28 příspěvků z 31 přihlášených a uvedených v předběžném programu. Účastníkům konference byla předem zaslána abstrakta většiny vystoupení, takže se mohli orientovat o celkovém zaměření konference a připravit na vystoupení.

Úvodní referát 150 let od narození E. Macha přednesl člen korespondent ČSAV I. ÚLEHLA (MFF UK Praha). Referát na pozadí Machova životopisu ukázal hlavní směry jeho činnosti, zdůraznil zejména, že jeho pražské působení 1867 až 1895 bylo fyzikálně nesmírně plodné a zhodnotil i filozofické snahy a důsledky Machovy činnosti, což se pak projevilo zejména v době jeho vídeňského působení. První den jednání se přední představitelé relativistické fyziky zamýšleli nad obecnými otázkami vyslovenými Machem, které ovlivňují fyzikální bádání dodnes a pro něž fyzika hledá na základě nejnovějších výzkumů odpověď. To se týkalo především tzv. Machova principu a Machových podnětů k relativistickému myšlení ve fyzice. Dopolednímu zasedání předsedali V. PROSSER a J. FOLTA (ÚČSSD ČSAV Praha), odpolednímu pak J. H. EHLERS (Garching) a R. DVOŘÁK (ÚT ČSAV Praha). J. V. BARBOUR (Banbury, Velká Británie) se zabýval širšími souvislostmi Einsteinovy interpretace Machova principu. J. EHLERS (Garching, NSR) se zamýšlel nad vztahem Machových myšlenek a obecnou teorií relativity. Teoriím gravitace v souvislosti s Machovými podněty věnoval své vystoupení J. NIEDERLE (FZÚ

ČSAV Praha). Konkrétnějším popisem částečné realizace Machovy idee relativity rotace v obecné teorii relativity se zabýval H. PFISTER (Tübingen, NSR). F. EMBACHER (Vídeň) se zaměřil opět na výklad Machova principu a Machových efektů v obecné teorii relativity. J. BIČÁK (MFF UK, Praha) ukázal hlavní myšlenky, kterými se dnešní kosmologie snaží navázat na některé Machovy idee. E. SCHMUTZER (Jena) zdůraznil, že Mach ovlivnil relativistické myšlení v současné fyzice. JU. S. VLADIMIROV (Moskva) naznačil, jak lze vycházet z Machových myšlenek a budovat vícerozměrné teorie fyzikálních interakcí. V. O. VIZGIN (Moskva) naznačil historickou cestu, kterou se od Machova relativistického myšlení fyzika dobrala obecné teorie relativity. J. LANGER (MFF UK Praha) připomenul Machův přínos k variačním principům ve fyzice. J. NOVOTNÝ a J. HORSKÝ (PřF UJEP Brno) ukázali, jak lze pomocí jedné partie Votrubovy monografie *Základy speciální teorie relativity* vyloučit z Machova principu inverzní variační problém.

Druhý den zasedání probíhal ve dvou paralelních sekcích; v jedné předsedal J. B. BARBOUR spolu s J. BIČÁKEM, ve druhé H. LAITKO (Berlin)

Pohled do malé auly Karolina při jednání konference

Foto J. Smit

s O. PÖSSEM (ÚHV SAV Bratislava). Referáty druhého dne byly zaměřeny ke speciálním otázkám Machovy experimentální práce i k jeho didaktickým snahám. R. DVOŘÁK (ÚT ČSAV Praha) naznačil, v čem byl přínos E. Macha k bádání v akustice a v dynamice plynů, kde Mach se mohl ve výchozích etapách opřít o práce K. Antolika (o kterých hovořil M. MOROVICS z ÚHV SAV z Bratislavy) a zejména jednoduchým uspořádáním a záznamem experimentů mohl dospět k významným výsledkům. J. JERIE (StrF ČVUT Praha) naznačil, jakým způsobem Machův žák Č. Strouhal dospěl k výzkumu „třecích tónů“, kterými se přiblížil k formulaci Reynoldsovy konstanty. J. PINKAVA (VŠCHT Praha) osvětlil různost Machovy a Boltzmannovy interpretace 1. a 2. termodynamického principu; toto pojetí vyplývalo z filozofických stanovisek obou vědců. M. ČERNOHORSKÝ (PřF UJEP Brno) se zamýšlel nad vlivem Machova chápání síly v současné fyzice. J. ILLY (Budapešť) ukázal vztah Macha, Einsteina a Lorentze k problematice éteru. I. ŠTOLL (FJFI ČVUT Praha) se zabýval jedním z prvních Machem řešených problémů, a to otázkou správnosti výkladu Dopplerova efektu. Optickým pracím E. Macha věnoval pozornost J. KOMRSKA (ÚPT ČSAV Brno). J. JANKO (ÚČSSD ČSAV Praha) osvětlil Machovy fyziologické pokusy a jejich fyzikální výzkum. Experimentátorskou a demonstrátorskou činností E. Macha, s níž je spojena celá řada didaktických pomůcek, se zabýval referát O. PÖSSE (ÚHV SAV Bratislava), J. CHRAPANÁ (VVTŠ Liptovský Mikuláš) a D. HOFFMANN (Berlin). Problematikou E. Macha jako didaktika fyziky, který upravil program a náplň fyzikálních přednášek na univerzitách a věnoval se značně i popularizaci fyziky, se zabýval ve své přednášce A. HOHENESTER (Graz). A. HLADÍK (MFF UK Praha) ukázal, že komparací nelze najít žádný velký vliv Machových učebnic fyziky na učebnice napsané jeho českými žáky.

Třetí den konference (předsedali I. ÚLEHLA a J. FOLTA) byl věnován některým dalším oblastem Machova vlivu ve vědě. G. HOLTON (Cambridge, USA) v příspěvku nazvaném E. Mach v USA naznačil Machův filozofický vliv na určité kruhy nejprve vídeňských a později též amerických přírodovědců a filozofů. M. JALÓN (Valladolid, Španělsko) naznačil kritický

pohled známého rakouského spisovatele — původně však fyzika a matematika — Musila na Machovu filozofii. K. VON MEYENN (Barcelona) v přehledu uvedl Machův vliv na vídeňské fyziky, zejména pak na Boltzmann a Pauliho. H. LAITKO (Berlin) rozebral Machův princip ekonomie myšlení a jeho místo v Machově koncepci vědeckého myšlení. G. WOLTERS (Konstanz) pak podal studii o vztahu Macha a Einsteina k mechanickému světovému názoru. S. HUBÍK (ÚVSV ČSAV Brno) v přednášce Fyzika bez metafyziky probral Machův vliv na utváření fyzikálních koncepcí u vědců prvních desetiletí 20. století.

Přednášky byly vesměs provázeny živým zájmem a dotazy účastníků a po každém zasedání se rozproutila až hodinová diskuse k tematice, která neustávala ani při dalších společných akcích účastníků. V rámci konference pracovníci Archivu Univerzity Karlovy uspořádali pro zahraniční účastníky prohlídku Prahy, při níž zdůraznili především místa spojená s historií fyziky včetně míst pobytu a práce E. Macha a A. Einsteina. Hosté doprovázející účastníky s potěšením uvítali i zájezd na Konopiště. Koncert Kociánova kvarteta v Karolinu umocnil pak dojem z Prahy, kterým se mnozí zahraniční účastníci netajili při rozhovorech s organizátory.

Zajímavá byla též vystoupení některých účastníků na recepci u rektora UK v Karolinu, která byla nesena myšlenkou tradice ve vědě a současného rozvoje vědy. Univerzita Karlova ke konferenci připravila též česko-anglickou publikaci J. TRETERY *E. Mach na pražské univerzitě*, zahrnující vedle některých Machových materiálů z univerzitního archivu též bibliografii Machových prací z pražského období. Pracovníci brněnské pobočky JČSMF spolu s propagační komisí JČSMF připravili malou výstavku dokumentů k Machovu pražskému působení.

Vcelku lze shrnout, že se této konferenci podařilo postihnout význam E. Macha pro rozvoj fyziky a ukázat rovněž kriticky na některé stránky, v nichž E. Mach stál poněkud vzdálen novým fyzikálními myšlenkám a koncepcím. Materiály pražské konference, které budou publikovány ve sborníku, rozhodně nebudou moci být opomíjeny budoucími badateli o fyzice druhé poloviny 19. a první poloviny 20. století.

Jaroslav Folta, Štefan Zajac